

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΝΣΤΑΣΗ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

(κατ' άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής)

**Του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,
με τίτλο:**

«Για την Προστασία της Εργασίας - Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» - Κύρωση της Σύμβασης 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την εξάλειψη της βίας και παρενόχλησης στον κόσμο της εργασίας - Κύρωση της Σύμβασης 187 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για το Πλαίσιο Προώθησης της Ασφάλειας και της Υγείας στην Εργασία - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την ισορροπία μεταξύ της επαγγελματικής και της ιδιωτικής ζωής».

Οι βουλευτές του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-Προοδευτική Συμμαχία που υπογράφουμε, προβάλλουμε ένσταση και αντιρρήσεις λόγω αντισυνταγματικότητας κατά του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Το Σύνταγμα με το άρθρο 22 παρ.1 προβλέπει ρητά ότι «Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.» Με το ίδιο άρθρο παρ.2 προβλέπει ότι «Με νόμο καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας, που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και, αν αυτές αποτύχουν, με τους κανόνες που θέτει η διαιτησία.».

Με το άρθρο 20 παρ.1 του Συντάγματος κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην έννομη προστασία.

Η συνδικαλιστική ελευθερία είναι θεμελιώδες δικαίωμα των εργαζομένων, που προστατεύεται, εκ του άρθρου 23 παρ.1 του Συντάγματος, αλλά και από Διεθνείς Συμβάσεις και Συνθήκες που δεσμεύουν τη χώρα μας.

Η συνδικαλιστική ελευθερία αποτελεί μια δυναμική σύνθεση του δικαιώματος ελεύθερης ίδρυσης και συμμετοχής σε συνδικαλιστικές οργανώσεις, του δικαιώματος ελεύθερης συλλογικής διαπραγμάτευσης των όρων εργασίας και σύναψης συλλογικών συμβάσεων εργασίας (ΣΣΕ) και του δικαιώματος συλλογικής δράσης και κινητοποίησης για την προστασία των εργατικών συμφερόντων και την προώθηση των εργατικών διεκδικήσεων με όρους συλλογικότητας και αλληλεγγύης.

Το Σύνταγμα του 1975 συνεπώς, προστατεύει από κοινού με την συνδικαλιστική ελευθερία και την ακώλυτη άσκηση των συναφών προς αυτήν δικαιωμάτων, ήτοι την απεργία και την συλλογική αυτονομία, που αποτελούν ειδικά συνδικαλιστικά δικαιώματα (με ειδική συνταγματική προστασία και βάρος). Η απόλυτη προστασία

του πυρήνα που παρέχεται σε όλα τα συνταγματικά δικαιώματα έναντι κάθε νομοθετικής επέμβασης που απαγορεύει ή καταργεί τα δικαιώματα, ειδικά για τα συνδικαλιστικά δικαιώματα επεκτείνεται και πέραν του πυρήνα τους.

Πρόκειται για μια περιοχή προστασίας που το άρθρο 23 παρ. 2 τελ. εδάφιο του Συντάγματος, ειδικά για την απεργία, αναφέρει ως περιοχή ακώλυτης άσκησης. **Αυτό σημαίνει ότι ο κοινός νόμος υπερκεράζει τη συνταγματική προστασία όχι μόνο όταν καταλύει τον πυρήνα του δικαιώματος, π.χ. με την απαγόρευση ή την κατάργησή του, αλλά και όταν θέτει περιορισμούς που «παρεμποδίζουν τη νόμιμη άσκησή του».** Με άλλα λόγια η απόλυτη προστασία του πυρήνα των συνταγματικών δικαιωμάτων επεκτείνεται εδώ για να περιλάβει και τους νομοθετικούς περιορισμούς που ναι μεν δεν θίγουν τον πυρήνα των δικαιωμάτων, παρεμποδίζουν ωστόσο τη νόμιμη άσκησή τους.

Τα θεμελιώδη αυτά δικαιώματα των εργαζομένων δίνουν το νόημα της ελεύθερης συνδικαλιστικής δράσης και αποτελούν τις εγγυήσεις της.

Οι εγγυήσεις αυτές αποτελούν τα ελάχιστα όρια προστασίας της συλλογικής αυτονομίας των συνδικαλιστικών οργανώσεων από την παρέμβαση του Κράτους και των εργοδοτών.

Οι συνταγματικές διατάξεις που εγγυώνται την ίδρυση σωματείων και συνδικαλιστικών οργανώσεων, την συνδικαλιστική ελευθερία, την συλλογική αυτονομία και το δικαίωμα απεργίας είναι αυτές των άρθρων 12 παρ.1 και 2, 23 παρ.1 και 2 και 22 παρ.1, 2, και 3.

Σε αυτήν την κατεύθυνση είναι και η δήλωση της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων (10/6/2021): «Το σχέδιο νόμου για τα εργασιακά που εισήχθη στη Βουλή φαίνεται να κανονικοποιεί την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και να ανατρέπει την ουσία του προοδευτικού για την εποχή του συνδικαλιστικού νόμου 1264/82. Κυρίως όμως κλονίζει τη Συνταγματική ισορροπία ανάμεσα στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής και στην υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά για την «ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου πληθυσμού» και να διασφαλίζει την ανεμπόδιστη άσκηση συνδικαλιστικών δικαιωμάτων ιδιαίτερα το δικαίωμα στην απεργία (άρθρα 22 και 23 Σ)... Θεωρούμε ότι η ψήφιση του Νομοσχεδίου συνιστά σημαντική θεσμική οπισθοδρόμηση και θα διευρύνει την ήδη υφιστάμενη νομική και πραγματική ανισότητα στις εργασιακές σχέσεις.»

Κατόπιν των ανωτέρω Οι βουλευτές του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. Προοδευτική Συμμαχία που υπογράφουμε, προβάλλουμε ένσταση και αντιρρήσεις λόγω αντισυνταγματικότητας για τα ακόλουθα άρθρα του σχεδίου νόμου:

Γενική παρατήρηση για ασυμβατότητα προς το Σύνταγμα ρυθμίσεων του Νομοσχεδίου για το ατομικό εργατικό δίκαιο.

Με βασικές ρυθμίσεις του Νομοσχεδίου προκρίνεται η ατομική σύμβαση εργασίας ως εργαλείο επιβολής όρων εργασίας από τον εργοδότη στον εργαζόμενο και αποκλείεται συγχρόνως η συλλογική σύμβαση εργασίας ως παράγοντας διάπλασης των όρων εργασίας. Αυτή είναι, μεταξύ άλλων, η περίπτωση του άρθρου 58 για τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας (κατάλυση του 8ώρου) με ατομική σύμβαση εργασίας, όπως και η περίπτωση του άρθρου 68 για τη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας στη λεγόμενη οικονομία της πλατφόρμας. Το άρθρο αυτό (68) αφήνει ελεύθερο τον εργοδότη να επιβάλει στον εργαζόμενο την «έξωσή» του από το πεδίο εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας.

Πρόκειται για ρυθμίσεις που παραβιάζουν τόσο την αρχή της (ουσιαστικής διαπραγματευτικής) ισότητας του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος όσο και το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος που προστατεύει την ελευθερία των συμβάσεων, που στην περίπτωση των ατομικών συμβάσεων μεταξύ εργοδότη εργαζομένου συρρικνώνεται μέχρι εξαφάνισης για τον εργαζόμενο. **Στον βαθμό που με τις επίμαχες ρυθμίσεις αποκλείεται η συλλογική σύμβαση εργασίας παραβιάζεται και το άρθρο 22 παρ. 2 του Συντάγματος που απωθεί την ατομική σύμβαση και προκρίνει στη θέση της τη συλλογική σύμβαση.**

1. Άρθρο 66

Α. Στην πρώτη παράγραφο παρατίθενται ορισμένες διατάξεις, δια των οποίων απαγορεύεται η καταγγελία της σύμβασης εργασίας για συγκεκριμένους λόγους. Για όλες αυτές τις περιπτώσεις, ορίζεται στη δεύτερη παράγραφο του υπό ψήφιση άρθρου ότι, αν ο εργαζόμενος αποδείξει, ενώπιον δικαστηρίου, πραγματικά περιστατικά, ικανά να στηρίξουν την πεποίθηση ότι η απόλυση έγινε για κάποιον από τους ανωτέρω συγκεκριμένους λόγους, εναπόκειται στον εργοδότη να αποδείξει ότι η απόλυση δεν έγινε για τον προβαλλόμενο λόγο από τον εργαζόμενο. Δηλαδή ο εργαζόμενος έχει το βάρος της πιθανολόγησης των μη επιτρεπόμενων λόγων της καταγγελίας, και, αν συμβεί αυτό, ο εργοδότης έχει πλέον το βάρος της απόδειξης ότι η απόλυση έγινε για κάποιον άλλο επιτρεπόμενο λόγο.

Όπως επισημαίνει η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής: «*Η δικονομική αυτή βελτίωση της θέσης των εργαζομένων δεν είναι αυτονόητη για όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο της υπό ψήφιση διάταξης, δοθέντος ότι ορισμένες εξ αυτών γεννούν προβληματισμό. Ειδικότερα, στις περισσότερες περιπτώσεις που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο της προτεινόμενης διάταξης, και ειδικά για όσες απαιτείται σπουδαίος λόγος (λ.χ., έγκυοι εργαζόμενες, συνδικαλιστικά στελέχη, προστατευόμενα πρόσωπα του ν. 2643/1998), ο εργοδότης είναι, υπό το ισχύον δίκαιο, αυτός που φέρει το βάρος της απόδειξης του νόμιμου ή σπουδαίου λόγου της καταγγελίας. Στην προτεινόμενη, όμως, διάταξη, και για τις περιπτώσεις αυτές, αναφέρεται ότι ο εργοδότης θα φέρει το βάρος της απόδειξης, μόνο όταν ο εργαζόμενος αποδείξει, ενώπιον δικαστηρίου, πραγματικά περιστατικά ικανά να στηρίξουν την πεποίθηση ότι η απόλυση έγινε για κάποιον από τους ανωτέρω λόγους.*» **Η ανωτέρω ομαδοποίηση των περιπτώσεων προστασίας του εργαζομένου σε περίπτωση καταγγελίας μεταβάλλει το ισχύον πλαίσιο του βάρους της απόδειξης σε περίπτωση καταγγελίας, επιβάλλοντας στον μισθωτό το βάρος της πιθανολόγησης, το οποίο δεν φέρει υπό το ισχύον πλαίσιο.**

Σύμφωνα με την Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής: «*Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, στη δεύτερη παράγραφο της υπό ψήφιση διάταξης αναφέρεται ότι ο εργοδότης μπορεί να αποδείξει ότι η απόλυση δεν έγινε για τον προβαλλόμενο λόγο, ενώ κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο. Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας, πρέπει, ενδεχομένως, να διακριθούν οι περιπτώσεις της πρώτης παραγράφου της υπό ψήφιση διάταξης σε εκείνες στις οποίες προστατεύεται ο εργαζόμενος από την απόλυση, λόγω του καθεστώτος που τον διέπει, και σε εκείνες στις οποίες οι απολύσεις μπορούν να θεωρηθούν παράνομες βάσει της αιτίας της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, οπότε θα είναι δυνατόν, στη συνέχεια, να διακριθεί ευχερώς και το σχετικό δικονομικό βάρος. Επίσης, σχετικό ερμηνευτικό ζήτημα τίθεται και ως προς την έννοια της ενάσκησης*

νόμιμου δικαιώματος του εργαζόμενου, οπότε προκύπτει, κατά την προτεινόμενη διάταξη, απόλυτη ακυρότητα, ως προς όλες, δηλαδή, τις συνέπειες της παράνομης καταγγελίας.» Η ακυρότητα όμως δεν αφορά μόνο την άσκηση όσων δικαιωμάτων συνδέονται με τη σχέση εργασίας, προκύπτει και για αυτά που είναι ανεξάρτητα από αυτήν, αλλά αδιαμφισβήτητα συνδέονται με καταχρηστική άσκηση δικαιώματος. Συνεπώς τίθεται το ζήτημα της απόλυτης ακυρότητας, σε περίπτωση, λ.χ., καταγγελίας λόγω εμπάθειας ή άλλου είδους κακοβουλίας ή επιλήψιμων κινήτρων εκ μέρους του εργοδότη ή στην περίπτωση άσκησης «ατομικού δικαιώματος του εργαζόμενου», όπως, λ.χ., της ιδιωτικής ζωής, της ελευθερίας έκφρασης, κ.ά. **Εν προκειμένω, δεν προστατεύεται επαρκώς το κοινωνικό δικαίωμα στην εργασία του απολυθέντος, ειδικά για τους ανωτέρω λόγους, εργαζόμενου. (άρθρο 22 παρ. 1 του Συντάγματος).**

Β. Σημαντική, εν τούτοις, διαφοροποίηση προκύπτει ως προς τις συνέπειες της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, όταν αυτή δεν οφείλεται σε κάποιον από τους λόγους που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο της υπό ψήφιση διάταξης.

Υπό το ισχύον νομικό πλαίσιο, σε περίπτωση παραβίασης οποιουδήποτε όρου της νομότυπης άσκησης του δικαιώματος καταγγελίας (εγχείριση εγγράφου, καταβολή αποζημίωσης, παραβίαση του ειδικού προ-στατευτικού καθεστώτος, καταχρηστική άσκηση δικαιώματος για οποιαδήποτε αιτία), η καταγγελία θεωρείται άκυρη, θεωρείται, δηλαδή, ως μη γενομένη (180 ΑΚ). Δεν επιφέρει τη λύση της σύμβασης εργασίας, η οποία συνεχίζεται κανονικά και μετά από αυτήν την άκυρη καταγγελία. Κατά συνέπεια, ο εργοδότης, ο οποίος δεν αποδέχεται την εργασία του μισθωτού, καθίσταται υπερήμερος και οφείλει μισθούς υπερημερίας για όσο διάστημα διαρκεί αυτή η άρνηση αποδοχής (349, 350, 351, 656 ΑΚ). Επίσης, μπορεί να υποχρεωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο να επαναπροσλάβει τον εργαζόμενο, με απειλή χρηματική ποινής ή προσωπικής κράτησης (άρθρο 946, 947 ΑΚ).

Με την τρίτη παράγραφο του προτεινόμενου άρθρου περιορίζονται οι συνέπειες σε περίπτωση άκυρης καταγγελίας. Δεν θα είναι δυνατόν να επιβληθεί υποχρέωση επαναπρόσληψης ή καταβολή μισθών υπερημερίας, μέχρι αυτήν την επαναπρόσληψη.

Ορίζεται έτσι ότι αν η απόλυση πάσχει για λόγο διαφορετικό από τους λόγους της παραγράφου 1, το δικαστήριο, αντί οποιασδήποτε άλλης συνέπειας, μετά από αίτημα είτε του εργαζόμενου είτε του εργοδότη, επιδικάζει, υπέρ του εργαζόμενου ποσό πρόσθετης αποζημίωσης, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των τακτικών αποδοχών τριών (3) μηνών, ούτε μεγαλύτερο του διπλάσιου της κατά νόμον αποζημίωσης λόγω καταγγελίας, κατά τον χρόνο απόλυσης. Το αίτημα υποβάλλεται από τον εργαζόμενο ή από τον εργοδότη σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας.

Κατά τον καθορισμό του ποσού της πρόσθετης αποζημίωσης, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του, ιδίως, την ένταση του πταίσματος του εργοδότη και την περιουσιακή και οικονομική κατάσταση του εργαζόμενου και του εργοδότη. Τα ανωτέρω αφορούν, κυρίως, τις περιπτώσεις καταγγελίας που σήμερα χαρακτηρίζονται ως παράνομες λόγω κάποιων τυπικών παραλείψεων, αλλά και αυτών που χαρακτηρίζονται ως καταχρηστικές λόγω μη τήρησης της αρχής της προσφυγής στην καταγγελία ως έσχατο μέσο ή λόγω της μη ορθής επιλογής των απολυτέων εργαζομένων σε περίπτωση οικονομικο-τεχνικού χαρακτήρα απολύσεων.

Η ανωτέρω προτεινόμενη διάταξη του σχεδίου νόμου παραβιάζει τα άρθρα 26 Σ και 20 Σ για την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών και το δικαίωμα έννομης προστασίας αντίστοιχα, καθώς προβλέπεται ευθεία παρέμβαση του νομοθέτη στη δικανική κρίση. Το δικαστήριο αναγνωρίζοντας την ακυρότητα μιας εργασιακής σχέσης, αποφαίνεται ότι η σχέση αυτή παραμένει ενεργή όλο το χρονικό διάστημα και εκ τούτου απορρέουν οι υποχρεώσεις επαναπρόσληψης και καταβολής μισθών υπερημερίας. Η κατάργηση από τον νομοθέτη των συνεπειών συνιστά απαράδεκτη παρέμβαση στη δικανική κρίση, δεδομένου ότι, παρότι κρίνει διαφορετικά το δικαστήριο, ο νομοθέτης καθορίζει ότι η σχέση εργασίας δεν ήταν ενεργή.

Γ. Στην έκτη παράγραφο του υπό ψήφιση άρθρου προβλέπεται ότι, σε αγωγή που περιέχει αίτημα για πρόσθετη αποζημίωση, δεν μπορεί να σωρεύεται αίτημα για την αναγνώριση της ακυρότητας της καταγγελίας και την επέλευση των εννόμων συνεπειών της ακυρότητας, αν τα δύο αιτήματα στηρίζονται στην ίδια ιστορική και νομική βάση. Η σώρευση των δύο αιτημάτων, ακόμη και επικουρική, οδηγεί στην απόρριψη αμφοτέρων ως απαράδεκτων. Όπως επισημαίνει και η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής, η απαγόρευση σώρευσης επικουρικών αιτημάτων, τα οποία δεν είναι αντιφατικά, εκ των οποίων το κύριο αφορά τη αναγνώριση της ακυρότητας της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, δεν συμβιβάζεται με το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας ως προς το κύριο αίτημα (άρθρο 20 του Συντάγματος).

2. Άρθρα 82-83

Με τα άρθρα 82 και 83, εκφεύγουν τα συνδικαλιστικά σωματεία από την αρμοδιότητα των Πρωτοδικείων, και πλέον εγγράφονται στο Γενικό Μητρώο Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Εργαζομένων (ΓΕ.ΜΗ.Σ.Ο.Ε.), κατά τα πρότυπα του ΓΕ.ΜΗ. των εμπορικών εταιρειών. Σύμφωνα με την ισχύουσα περ. γγ της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 1264/1982 η ιδρυτική πράξη μιας ένωσης προσώπων κατατίθεται στο γραμματέα του Ειρηνοδικείου.

Πρόκειται για ρυθμίσεις που θίγουν τον πυρήνα δικαιωμάτων που προστατεύει το Σύνταγμα στα άρθρα 22 παρ. 2, 23 παρ.1, 2 Σ. Τα διαδικαστικά εμπόδια που ορθώνει το άρθρο 83 μπορούν να οδηγήσουν όχι απλώς σε περιορισμό αλλά σε κατάλυση του δικαιώματος συλλογικής διαπραγμάτευσης, της απεργίας και γενικά της συνδικαλιστικής δράσης.

Οι προαναφερόμενοι περιορισμοί δεν είναι σύμφωνοι με το άρθρο 12 παρ.1 Συντ., αλλά και το άρθρο 23 παρ.1 Συντ., την στιγμή που δια τούτων αφ'ενός μεν επέρχεται αντικατάσταση του Βιβλίου σωματείου που τηρείται στο Πρωτοδικείο, υπό την εγγύηση δικαστικής αρχής, από το ηλεκτρονικό ΓΕΜΗΣΟΕ που τηρείται από το ίδιο το Κράτος. Πρόκειται για επέμβαση του κράτους στην διαδικασία ίδρυσης συνδικαλιστικής οργάνωσης και στην θέσπιση των προϋποθέσεων για την άσκηση των συνδικαλιστικής της δράσεως, που θέτει σε κίνδυνο την ίδια την ύπαρξη της συνδικαλιστικής οργάνωσης, αφού η εγγραφή της στο ΓΕΜΗΣΟΕ καθίσταται όρος απόκτησης της νομικής της προσωπικότητας, και το ΓΕΜΗΣΟΕ δεν έχει τις εγγυήσεις λειτουργικής ανεξαρτησίας ενός δικαστηρίου. Με τις διάταξη αυτή, επίσης εντείνονται οι υπάρχουσες ανησυχίες για την επεξεργασία των στοιχείων αυτών από τρίτους και την παραβίαση των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων.

3. Άρθρα 86-87

Το άρθρο 13 του ν. 1264/1982 τροποποιείται και προβλέπεται ότι η ψηφοφορία μπορεί να γίνεται είτε διά φυσικής παρουσίας είτε ηλεκτρονικά εξ αποστάσεως, με διασφάλιση και στις δύο περιπτώσεις της ταυτοπροσωπίας των ψηφοφόρων.

Με τη νέα ρύθμιση οι συνδικαλιστικές οργανώσεις πρέπει να παρέχουν υποχρεωτικά στα μέλη τους τη δυνατότητα ηλεκτρονικής εξ αποστάσεως ψηφοφορία. Με το άρθρο 86, για την κήρυξη απεργίας προστίθεται στη φυσική ψήφο και η εξ αποστάσεως ψήφος. Καταργείται, συνεπώς, κάθε δυνατότητα αμεσότητας των γενικών συνελεύσεων και πέραν των περιπτώσεων κατάστασης ανάγκης, όπως π.χ. αυτή που δημιουργείται υπό το καθεστώς επειγόντων μέτρων προστασίας από μια πανδημία.

Στις περιπτώσεις της εξ αποστάσεως ψηφοφορίας δεν καθιερώνεται καμία διασφάλιση της ταυτοπροσωπίας των ψηφοφόρων και ιδίως διασφάλιση της μυστικότητας της ψήφου.

Ας σημειωθεί επίσης ότι το καταστατικό των σωματείων, αποτελεί έκφραση της αυτονομίας των εργατικών σωματείων, η οποία διασφαλίζεται τόσο από το γενικό δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι (άρθρο 12 Συντ.), όσο και από την συνδικαλιστική ελευθερία (άρθρο 23 παρ.1 Συντ.). Η συνδικαλιστική ελευθερία δεν προστατεύει μόνον το δικαίωμα των μισθωτών να ιδρύουν συνδικαλιστικές οργανώσεις, αλλά πέρα από αυτό προστατεύει και το δικαίωμα των μισθωτών να θέτουν μόνοι τους, τους κανόνες για την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία της συνδικαλιστικής οργάνωσης, όπως επίσης προστατεύει και το δικαίωμα της ίδιας της συνδικαλιστικής οργάνωσης να αυτοδιοικείται και να μεταβάλλει ελεύθερα τους κανόνες αυτούς.

Η αυτονομία των εργατικών σωματείων προστατεύεται από το άρθρο 3 της ΔΣΕ 87/1948, που έχει κυρωθεί στην Ελλάδα με το ν.δ. 4204/1961 και έχει αυξημένη τυπική ισχύ κατά το άρθρο 28 παρ.1 Συντ.

Η ρυθμιστική επέμβαση του νομοθέτη στην αυτονομία των συνδικαλιστικών οργανώσεων δεν μπορεί να εξικνεύεται σε τέτοιο σημείο, ώστε να ορίσει ο νόμος ότι τα καταστατικά των συνδικαλιστικών οργανώσεων πρέπει να παρέχουν υποχρεωτικά την δυνατότητα ηλεκτρονικής εξ αποστάσεως συμμετοχής των μελών της Γενικής Συνελεύσεως και την δυνατότητα της διεξαγωγής ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

Στον πυρήνα της συνδικαλιστικής ελευθερίας ανήκει η εσωτερική αυτονομία των συνδικαλιστικών οργανώσεων και το δικαίωμά τους στο αυτοδιοίκητο, από το οποίο απορρέει η αυτόνομη εξουσία τους να εκπονούν τα καταστατικά τους και να καθορίζουν ελεύθερα τους κανόνες για την εσωτερική οργάνωση, διοίκηση, λειτουργία και δράση τους.

Στον πυρήνα της συνδικαλιστικής ελευθερίας ανήκει ακόμη ο ελεύθερος σχηματισμός συλλογικής βούλησης των μελών μιας Γενικής Συνέλευσης, τον οποίο ελεύθερο σχηματισμό μπορεί να εγγυηθεί μόνο μια συνέλευση που λειτουργεί με φυσική παρουσία των μελών της.

Παράλληλα, ιδρύεται και αυτοτελής λόγος για να κηρυχθεί παράνομη μία απεργία, εάν δεν προκύπτει ότι δόθηκε πραγματικά η δυνατότητα εξ αποστάσεως συμμετοχής των μελών της οργάνωσης στην σχετική Γενική Συνέλευση, ρύθμιση που καθιστά σαφές ποιος είναι απώτατος στόχος του κοινού νομοθέτη για την υποχρεωτική πρόβλεψη στα καταστατικά των συνδικαλιστικών οργανώσεων εξ αποστάσεως συμμετοχής και εξ αποστάσεως ψηφοφορίας με ηλεκτρονικά μέσα. Με αυτό ως δεδομένο είναι σαφές ότι το σύστημα ρυθμίσεων των άρθρων 83 και 84 δεν επιδιώκει την διευρυμένη και περισσότερο δημοκρατική λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων, αλλά την θέσπιση περαιτέρω (έναντι των όσων προβλέπει ακολούθως το νομοσχέδιο) περιορισμών στην άσκηση του δικαιώματος της απεργίας.

Όπως επισημαίνει η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής: «Η συνταγματική αναγνώριση της απεργίας (άρθρο 23 του Συντάγματος) αποκλείει τη δυνατότητα του νομοθέτη να λάβει μέτρα τα οποία φθάνουν στην κατάργησή της ή θέτουν εμπόδια στην άσκησή της, όπως, λ.χ., η καθιέρωση διοικητικών ή δικαστικών προδικασιών, η επιβολή στις οργανώσεις εσωτερικών διαδικασιών, οι οποίες ουσιαστικά τη δυσχεραίνουν (πρβλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων, Συμπεράσματα XVII-1 Δημοκρατία της Τσεχίας, σελ. 100. Ομοίως B.I.T, La liberté syndicale, 2006, no 548). Οι μόνες συνταγματικά ανεκτές νομοθετικές ρυθμίσεις είναι εκείνες που αποβλέπουν στον δημοκρατικό τρόπο λειτουργίας των συνδικαλιστικών οργανώσεων, χωρίς ουσιαστικά να την παρακωλύουν (λ.χ., απόφαση Γ.Σ.) ή που αποτρέπουν υπέρμετρη βλάβη του εργοδότη (πρόβλεψη σύντομης προθεσμίας προειδοποίησης), επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό συγκερασμό και εξισορρόπηση των αμοιβαίων συμφερόντων, υπό το πνεύμα πάντοτε της κανονιστικής προτεραιότητας της απεργίας (βλ. Π. Δαγτόγλου, Ατομικά δικαιώματα, σελ. 843). Μία τέτοια διαδικασία ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, αφενός, διευκολύνει τη συμμετοχή μεγαλύτερου αριθμού εργαζομένων, αφετέρου, οι σχετικές αποφάσεις θα μπορούν να λαμβάνονται, χωρίς άμεσο διάλογο. Οι κίνδυνοι, πάντως, από την υιοθέτηση της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας είναι υπαρκτοί και, όπως υπογραμμίζεται και από θεσμικά όργανα ή Επιτροπές άλλων χωρών, όπου έχει, έστω και σε περιορισμένο βαθμό, υιοθετηθεί η ηλεκτρονική ψηφοφορία, αφορούν το αδιάβλητο της ψήφου, την αποφυγή παραχάραξης της με παράνομα τεχνικά μέσα, το απολύτως απόρρητο της προσωπικής επιλογής, όπως και την αποφυγή πιέσεων είτε, κυρίως, από την

εργοδοτική πλευρά, είτε και από συναδέλφους των εργαζομένων για ψήφιση προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση. (Βλ. έκθεση προς το Βρετανικό κοινοβούλιο, Sir Ken Knight, *Electronic Balloting Review, The Report of the Independent Review of Electronic Balloting for Industrial Action*, 2016. *Commission nationale de l'informatique et des libertés, Délibération n° 2010-371/ 21 octobre 2010 portant adoption d'une recommandation relative à la sécurité des systèmes de vote électronique. M. Démolain, Nouvelles technologies et droit des relations de travail*, 2012, σελ. 247 επ.). Τα μέτρα αυτά προστασίας επιβάλλονται να λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια, και μετά την ψηφοφορία. Αφορούν, επίσης, τόσο τον τόπο ή το σημείο της ψηφοφορίας, όσο και το σημείο όπου βρίσκεται εγκατεστημένο το σύστημα διαλογής. **Παρατηρείται, συναφώς, ότι, ενώ προβλέπεται, στην ίδια διάταξη, η μυστικότητα της ψηφοφορίας (άρθρο 8 παρ. 3 εδάφ. β' του ν. 1264/1982), δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο στην ηλεκτρονική ψηφοφορία να ασκηθούν, εκατέρωθεν, πιέσεις, δηλαδή από εκπροσώπους του εργοδότη ή από συναδέλφους του εργαζομένου, προκειμένου να κινηθεί η ψήφος προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.»**

4. Άρθρο 88 παρ.10

Η ειδική προστασία συνδικαλιστών, που λόγω της συνδικαλιστικών δράσης τους εκτίθενται άμεσα σε κινδύνους διώξεων από τον εργοδότη, κατοχυρώνεται σήμερα στα άρθρα 14 και 15 του ν. 1264/1982, που υλοποιούν την συνταγματική επιταγή για προστασία του βασικού συνδικαλιστικού δικαιώματος (άρθρο 23 παρ. 1 Συντάγματος). Χωρίς την προστασία της συνδικαλιστικής δράσης από την απόλυση και τη μετάθεση, η αποτελεσματικότητά της θα ήταν εξαιρετικά αμφίβολη.

Με το άρθρο 88, καταλύεται η προστασία των προστατευόμενων συνδικαλιστών από την απόλυση. Το ισχύον άρθρο 14 παρ. 10 του ν. 1264/1982, επιτρέπει κατ'εξαιρέση την απόλυση των προστατευόμενων προσώπων, για έναν από τους λόγους που περιγράφονται περιοριστικά σ' αυτό. Η διάταξη αυτή εισάγει εξαιρετικό δίκαιο, και για το λόγο αυτό και χάριν διαφύλαξης της προστασίας της συνδικαλιστικής δράσης, που αποτελεί προτεραιότητα του ν. 1264/1982 οι διατάξεις του πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Ωστόσο η νομολογία των δικαστηρίων μας, με την αξιοποίηση του άρθρου 281 ΑΚ διέυρνε ήδη σημαντικά τους λόγους, για τους οποίους περιοριστικά επιτρέπεται απόλυση των προστατευόμενων προσώπων, περιορίζοντας ανεπίτρεπτα την προστασία του νόμου.

Τώρα, η κατάργηση της Επιτροπής του άρθρου 15 του ν. 1264/1982 αποτελεί ένα ακόμη μέτρο κατάλυσης της προστασίας των προστατευόμενων προσώπων, αφού η ύπαρξή της εξυπηρετεί την ταχεία σχετικά εκκαθάριση του ζητήματος της συνδρομής λόγου απόλυσης συνδικαλιστών.

5. Άρθρο 91,93,94,95

Το άρθρο 23 παρ.2 Συντ. προστατεύει το δικαίωμα της απεργίας, κατά τρόπο γενικό, γεγονός που επιτρέπει στον κοινό νομοθέτη να εξειδικεύσει και να προσδιορίσει τα ακριβή όρια του δικαιώματος μέσα στο πλαίσιο του άρθρου 23 Συντ., των υπόλοιπων συνταγματικών διατάξεων και σύμφωνα με την φύση της απεργίας. Το δικαίωμα απεργίας προστατεύεται και από ΔΣΕ που έχει επικυρώσει η Χώρα μας (βλ. άρθρο 11 της ΕΣΔΑ, ΔΣΕ 87/1948, άρθρο 6 παρ.4 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη).

Α.Η νέα ρύθμιση θέτει νέα διαδικαστική προϋπόθεση για τη νομιμότητα της απεργίας. Προβλέπει ότι η προειδοποίηση του εργοδότη για την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας είναι έγγραφη, επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον εργοδότη ή τους εργοδότες που αφορά και περιλαμβάνει την ημέρα και ώρα

έναρξης και λήξης της απεργίας, τη μορφή αυτής, τα αιτήματα της απεργίας και τους λόγους που τα θεμελιώνουν.

Το ισχύον δίκαιο αρκείται σε απλή προειδοποίηση του εργοδότη, η οποία δεν είναι απαραίτητο να κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή, καθόσον ενδιαφέρει το ουσιαστικό στοιχείο της ενημέρωσης του εργοδότη. Στο έγγραφο της προειδοποίησης δεν απαιτείται εκτός από τα αιτήματα, να εκτίθενται και οι λόγοι που τα θεμελιώνουν.

Στο δίκαιο μας το απεργιακό δικαίωμα υποβάλλεται ήδη σε σειρά περιορισμών και προϋποθέσεων νομιμότητας. Επιπλέον με την ερμηνεία που υιοθετείται από την νομολογία των δικαστηρίων μας (στη μεγάλη πλειονότητα των αποφάσεων) έχει οδηγήσει σε περαιτέρω απορρύθμιση του σχετικού δικαιώματος που έχει και συνταγματική προστασία στο άρθρο 23 παρ. 2 Σ. Η νέα ρύθμιση θέτει περαιτέρω περιορισμούς που οδηγούν σε παρεμπόδιση άσκησης του απεργιακού δικαιώματος.

Β. Προβλέπεται ότι η συνδικαλιστική οργάνωση που κηρύσσει απεργία υποχρεούται να προστατεύει το δικαίωμα των εργαζομένων, οι οποίοι δεν συμμετέχουν στην απεργία, ώστε να προσέρχονται και να αποχωρούν ελεύθερα και ανεμπόδιστα από την εργασία τους και να παρέχουν αυτήν χωρίς εμπόδιο και ιδίως χωρίς την άσκηση σωματικής ή ψυχολογικής βίας σε βάρος τους από οιονδήποτε.

Σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης αυτής η απεργία μπορεί να διακοπεί με δικαστική απόφαση (που λαμβάνεται με τη γνωστή ταχύτητα). Στην περίπτωση αυτή, για την κήρυξη νέας απεργίας απαιτείται εκ νέου η τήρηση όλων των διατυπώσεων νόμου.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση η συνδικαλιστική οργάνωση και οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι, καθίσταται υπεύθυνοι για πράξεις τρίτων, με συνέπειες καταλυτικές για το απεργιακό δικαίωμα.

Η εισαγωγή αόριστων και αδόκιμων εννοιών, όπως η ψυχολογική βία, δημιουργεί μεγάλους κινδύνους για την άσκηση του δικαιώματος απεργίας, το οποίο κινδυνεύει να καταστεί ανενεργό.

Επιπλέον, καθιερώνεται η εξοντωτικού χαρακτήρα «αστική ευθύνη» της συνδικαλιστικής οργάνωσης και των υπαίτιων μελών του διοικητικού συμβουλίου για αποζημίωση των εργοδοτών.

Οι περιορισμοί και απαγορεύσεις δεν παρεμποδίζουν απλώς την νόμιμη άσκηση του δικαιώματος απεργίας, αλλά οδηγούν σε κατάλυσή του και σε παραβίαση του άρθρο 23 παρ. 2 του Συντάγματος. Σημειωτέον ότι η θετική άσκηση των συνδικαλιστικών ελευθεριών, εδώ του απεργιακού δικαιώματος, ποτέ δεν θεωρήθηκε ισότιμη με την αρνητική. Περί αυτού μαρτυρεί πλήθος νομοθετικών επιλογών. Γιατί η θετική άσκηση είναι αυτή που παρέχει και στους μη απεργούς τα οφέλη μιας απεργίας, αφού τα αποτελέσματά της, κατά σχεδόν ανεξαίρετο κανόνα, επεκτείνονται και στους μη απεργούς.

Γ. Προβλέπεται ότι όσο διαρκεί ο δημόσιος διάλογος, αναστέλλεται η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας στις επιχειρήσεις της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 1264/1982.

Στο ισχύον δίκαιο προβλέπεται ότι η διεξαγωγή του δημόσιου διαλόγου δεν αναστέλλει την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας. Πρόκειται για αποστέρηση ενός δικαιώματος των εργαζομένων που αποτελεί το έσχατο μέσο διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους.

Δ. Στις υπηρεσίες οργανισμούς, επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις της παρ. 2 του άρθρου 19, πέραν του προσωπικού ασφαλείας διατίθεται και προσωπικό για την αντιμετώπιση στοιχειωδών αναγκών του κοινωνικού συνόλου κατά τη διάρκεια της απεργίας (Προσωπικό Ελάχιστης Εγγυημένης Υπηρεσίας).

Οι στοιχειώδεις αυτές ανάγκες ορίζονται ως τουλάχιστον το ένα τρίτο ($\frac{1}{3}$) της συνήθως παρεχόμενης υπηρεσίας, ανάλογα με τους κινδύνους που προκύπτουν για τη ζωή, την υγεία και την ασφάλεια των πολιτών. Πρόκειται για ένα μεγάλο ποσοστό κάλυψης αναγκών, που αν προσμετρηθεί και με τις υπηρεσίες των τυχόν μη απεργών, εξουδετερώνει την αποτελεσματικότητα του δικαιώματος απεργίας.

Ο νομοθετικός καθορισμός - απευθείας δηλαδή από τον κοινό νομοθέτη - των αναγκών των επιχειρήσεων του άρθρου 19 παρ.2 ν.1264/1982 είναι δυσανάλογος και άγει σε υπέρμετρο περιορισμό του δικαιώματος απεργίας.

Ορίζεται ακόμη, ότι δεν επιτρέπεται η κήρυξη απεργίας χωρίς να έχει προηγουμένως καθοριστεί το προσωπικό ασφαλείας και, όπου απαιτείται, το προσωπικό στοιχειώδους λειτουργίας ή χωρίς να τεθεί πραγματικά στη διάθεση του εργοδότη το προσωπικό αυτό, υποκείμενο στο διευθυντικό του δικαίωμα, με ευθύνη της συνδικαλιστικής οργάνωσης που κηρύσσει την απεργία. Πρόκειται για μια οριζόντια ρύθμιση που δεν λαμβάνει υπόψη της την ιδιαιτερότητα κάθε επιχείρησης του άρθρου 19 παρ. 2 του ν. 1264/1982 σε σχέση με το προσωπικό εξυπηρέτησης στοιχειωδών αναγκών. Με τη ρύθμιση αυτή προσβάλλεται - καταλύεται το δικαίωμα της απεργίας, αφού οι τιθέμενοι περιορισμοί και προϋποθέσεις εμποδίζουν την άσκησή του, με όρους αποτελεσματικότητας που προστατεύει το άρθρο 23 παρ. 2 του Συντάγματος. Στο ισχύον δίκαιο υπάρχει υποχρέωση διάθεσης προσωπικού ασφαλείας και, προκειμένου για επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, προσωπικό για την αντιμετώπιση στοιχειωδών αναγκών του κοινωνικού συνόλου.

Ο ισχύων νόμος δεν καθορίζει ελάχιστο ποσοστό του προσωπικού αυτού. Αν η μεσολάβηση για το ζήτημα του καθορισμού προσωπικού ασφαλείας δεν καταλήξει σε συμφωνία, η υπόθεση μπορεί να παραπεμφθεί από οποιαδήποτε πλευρά στην επιτροπή του άρθρου 15 του ν. 1264/1982. Οι εν λόγω προβλέψεις αποστερούν πλήρως από το δικαίωμα της απεργίας το στοιχείο του αιφνιδιασμού, αντιστρέφουν πλήρως την διατύπωση της ρυθμίσεως του άρθρου 3 ν.2224/1994 που όριζε το ακριβώς αντίθετο, ότι δηλαδή όσο διαρκεί ο δημόσιος διάλογος δεν αναστέλλεται η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας και καθιστούν πλήρως αποδυναμωμένο και ανενεργό το οικείο συνταγματικό δικαίωμα, άγοντας σε υπέρμετρο περιορισμό του ο οποίος κείται εκτός του άρθρου 23 παρ.2 Συντ.

Ε. Περαιτέρω περιορισμό στην άσκηση του δικαιώματος της απεργίας θέτει η διάταξη, σύμφωνα με την οποία εάν απεργία πρωτοβάθμιου σωματείου κριθεί παράνομη και καταχρηστική απαγορεύεται η προκήρυξη νέας απεργίας για τους ίδιους λόγους από τρίτοβάθμιο ή δευτεροβάθμιο σωματείο, ομοσπονδία ή εργατικό κέντρο.

Πρόκειται για προληπτική απαγόρευση απεργίας, με την οποία καταλύεται συγχρόνως και το αυτοτελές δικαίωμα των δευτεροβάθμιων και της τρίτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης να αποφασίζουν την κήρυξη απεργίας, δικαίωμα που εγγυάται το άρθρο 23 παρ. 2 του συντάγματος.

Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά και η ανακοίνωση της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων: «Τα άρθρα 91, 93 και 95 θέτουν ακόμα περισσότερα βάρη και νομοθετικούς περιορισμούς στο συνταγματικό δικαίωμα στην απεργία, το οποίο

πλέον καθίσταται κενό περιεχομένου, αφού με τους ήδη υπάρχοντες περιορισμούς το 90% των απεργιών δεν πληρούν τις αυστηρές προϋποθέσεις του νόμου.»

6. Άρθρα 96,98,99

Με τη νέα ρύθμιση, ορίζεται ως κριτήριο αντιπροσωπευτικότητας της εργοδοτικής οργάνωσης ο αριθμός των εργαζομένων, που συνδέονται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας με μέλη της οργάνωσης ή μέλη αυτών μέχρι φυσικού προσώπου, ατομικής επιχείρησης ή εταιρίας, όπως προκύπτουν από το ΓΕ.ΜΗ.Ο.Ε.. Ορίζεται ακόμη ότι μπορούν να αμφισβητηθούν η ικανότητα, η αρμοδιότητα ή και η αντιπροσωπευτικότητα για σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας, καθώς και η ύπαρξη και η νομική φύση ή ο χαρακτήρας συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων ή οργάνωσης εργοδοτών.

Η νέα ρύθμιση εισάγει δυνατότητα αμφισβήτησης όχι μόνο της αντιπροσωπευτικότητας, όπως ισχύει σήμερα, αλλά και σειράς άλλων ζητημάτων, όπως η ικανότητα, η αρμοδιότητα, η ύπαρξη και η νομική φύση ή ο χαρακτήρας συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων ή οργάνωσης εργοδοτών, δηλαδή ζητήματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των σωμάτων Μεσολαβητών και Διαιτητών.

Με τη νέα ρύθμιση οδηγούνται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου μια σειρά από ζητήματα, τα οποία μπορούν να εγερθούν τόσο από την πλευρά των εργαζομένων όσο και των εργοδοτών.

Το σημαντικό είναι ότι μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης παγώνουν οι διαπραγματεύσεις και αναστέλλεται η κατάρτιση ΣΣΕ. Παρά το ότι εισάγονται σύντομες προθεσμίες για την εκδίκαση της αγωγής σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, ωστόσο, αυτές οι προθεσμίες είναι, ως γνωστόν, όπως και σε άλλες παρόμοιες ρυθμίσεις, ενδεικτικές και δεν τηρούνται από τα δικαστήρια λόγω του γνωστού φόρτου υποθέσεων.

Πρόκειται για ρύθμιση που καταλύει τη συλλογική αυτονομία που θεμελιώνεται στο άρθρο 22 παρ. 2 του Συντάγματος, αφού το πάγωμα των διαπραγματεύσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα, αυτονόητα απομακρύνει κάθε δυνατότητα κατάρτισης συλλογικής ρύθμισης, αφήνοντας αρρυθμιστους όρους αμοιβής και εργασίας.

Στο ισχύον δίκαιο δεν ορίζεται κριτήριο αντιπροσωπευτικότητας των εργοδοτικών οργανώσεων. Ρυθμίζεται η αμφισβήτηση αντιπροσωπευτικότητας της συνδικαλιστικής οργάνωσης, για την οποία αρμόδια είναι η επιτροπή του άρθρου 15 του ν. 1264/1982, η οποία αποφασίζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

7. Άρθρα 102-125

Η ουσιαστική κατάργηση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ), μέσω της μετατροπής του σε Ανεξάρτητη Αρχή, είναι αντισυνταγματική, διότι ρητά προβλέπεται στο άρθρο 22 παρ. 1 Σ άμεση ευθύνη του κράτους για την προστασία του δικαιώματος στην εργασία.

Στις περιπτώσεις για τις οποίες προβλέπεται ευθεία κρατική ευθύνη για προστασία δικαιώματος, με ανάλογη ευθεία συνταγματική πρόβλεψη μπορεί η συγκεκριμένη αρμοδιότητα να ανατεθεί σε Ανεξάρτητη Αρχή, όπως έγινε με την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, με την αναθεώρηση του 2001. Είναι επίσης ελεύθερη η θέσπιση Ανεξάρτητων διοικητικών αρχών για την καλύτερη άσκηση αρμοδιοτήτων του κράτους που δεν σχετίζονται με την προστασία δικαιώματος. Στην περίπτωση όμως του δικαιώματος

στην εργασία δεν μπορεί η Πολιτεία να απεκδυθεί τη συνταγματική της ευθύνη για τον έλεγχο τήρησης της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας. Αυτό αντίκειται και στο πνεύμα και στο γράμμα του Συντάγματος.

Επιπλέον, η αρχή της υπαγωγής σε μία κεντρική δημόσια αρχή που προΐσταται, ελέγχει και εποπτεύει την Επιθεώρηση Εργασίας κατοχυρώνεται και στο άρθρο 4 παρ.1 της ΔΣΕ 81 που κυρώθηκε με νόμο το 1955 (Ν.3249/55) και ορίζει ότι «Εφόσον αυτό θα είναι συμβατό με την διοικητική πρακτική του μέλους, η Επιθεώρησης Εργασίας θα τοποθετηθεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο μιας κεντρικής Αρχής...».

Τα ίδια αναφέρει και η ΔΣΕ 150, για τη διοίκηση της εργασίας που κυρώθηκε με νόμο το 1985 (Ν.1546/85) στο άρθρο 9 της οποίας ορίζεται ότι. «το υπουργείο Εργασίας εποπτεύει το σύστημα διοίκησης της εργασίας ενός κράτους...». Ως κυρωθείσες διεθνείς συμβάσεις είναι σαφές ότι έχουν αυξημένη τυπική ισχύ στην Χώρα μας μέσω του άρθρου 28 Συντ. Συμπληρωματικός αυτής της αρχής είναι ο κανόνας της υποχρέωσης υποβολής περιοδικών εκθέσεων για τα αποτελέσματα των ενεργειών του Σώματος σε κεντρική αρχή (άρθρο 19 παρ.1 της 81 ΔΣΕ) στην οποία θα γίνει αναφορά ακολούθως.

Όπως είναι γνωστό, ήδη από το 1997 με απόφαση των οργάνων της ελεγκτικής διαδικασίας για την εξέταση των «Διαμαρτυριών», η οποία επικυρώθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΛΟ47, έγινε αποδεκτή προσφυγή κατά της Ελλάδας και το ζήτημα της λειτουργίας της Επιθεώρησης Εργασίας «υπό την εποπτεία και τον έλεγχο μιας κεντρικής εξουσίας», δεδομένης της υπαγωγής της Επιθεώρησης Εργασίας στην αρμοδιότητα των αυτόνομων αιρετών Νομαρχιακών αρχών. Οι παραπάνω ρυθμίσεις παραβιάζουν τη ΔΣΕ 81/1947 που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν.3249/55, η οποία στο άρθρο 4 παρ. 1 ορίζει ότι *«Εφ' όσον τούτο συμβιβάζεται προς την διοικητική πρακτική του Μέλους η επιθεώρησης εργασίας τίθεται υπό την εποπτεία και τον έλεγχον μιας κεντρικής αρχής».*

Η προωθούμενη ρύθμιση μεταβάλλει τον διοικητικό χαρακτήρα του ΣΕΠΕ, υπό τον οποίο λειτουργεί μέχρι σήμερα. Συγχρόνως, με την μετατροπή του ΣΕΠΕ σε ανεξάρτητη αρχή, το Υπουργείο αποποιείται και αποσείει την ευθύνη για την θεσμική αποστολή και τον έλεγχο τήρησης της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας από την Επιθεώρηση Εργασίας, γεγονός που επιτείνει την ήδη υπάρχουσα απαξίωση του ΣΕΠΕ.

Με τα δεδομένα αυτά και ενόψει του περιορισμού ή/και πλήρους αποδυνάμωσης των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων ανακύπτει ζήτημα παραβίασεως από το υπόψη νομοσχέδιο της εγγυητικής ευθύνης του Κράτους, που κατά τα ανωτέρω θεσπίζει το Σύνταγμα στο άρθρο 25, και της παραβίασεως του κοινωνικού κεκτημένου που είχε καθιερωθεί στο επίπεδο της προστασίας της συνδικαλιστικής δράσεως, παραβιάσεις που εκτός του εθνικού συνταγματικού πλαισίου άγουν και σε παραβίαση διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας από κυρωθείσες διεθνείς συμβάσεις στο πλαίσιο της ΔΟΕ.

Αθήνα, 14.6.2021

Οι ενιστάμενοι Βουλευτές

Τσίπρας Αλέξης

Γεροβασίλη Όλγα

Ξενογιαννακοπούλου Μαριλίζα

Σκουρλέτης Πάνος

Αβραμάκης Λευτέρης

Αγαθοπούλου Ειρήνη

Αθανασίου Νάσος

Αλεξιάδης Τρύφωνας

Αμανατίδης Γιάννης

Αναγνωστοπούλου Σία

Αποστόλου Βαγγέλης

Αραχωβίτης Σταύρος

Αυγέρη Δώρα

Αυλωνίτης Αλέξανδρος – Χρήστος

Αχτσιόγλου Ευτυχία

Βαγενά Άννα

Βαρδάκης Σωκράτης

Βαρεμένος Γιώργος

Βασιλικός Βασίλης

Βερναρδάκης Χριστόφορος

Βέττα Καλλιόπη

Βίτσας Δημήτρης

Βούτσης Νίκος

Γιαννούλης Χρήστος

Γκαρά Νατάσα

Γκιόλας Γιάννης

Δραγασάκης Ιωάννης

Δρίτσας Θοδωρής

Ελευθεριάδου Σουλτάνα

Ζαχαριάδης Κώστας

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ζουράρις Κωνσταντίνος

Ηγουμενίδης Νίκος

Θραψανιώτης Μανώλης

Καλαματιανός Διονύσης-Χαράλαμπος

Καρασαρλίδου Φρόσω

Κασιμάτη Νίνα

Κατρούγκαλος Γιώργος

Κάτσης Μάριος

Καφαντάρη Χαρά

Κόκκαλης Βασίλης

Κουρουμπλής Παναγιώτης

Λάππας Σπυρίδων

Μάλαμα Κυριακή

Μαμουλάκης Χάρης

Μάρκου Κώστας

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μιχαηλίδης Ανδρέας

Μουζάλας Γιάννης

Μπαλάφας Γιάννης

Μπάρκας Κώστας

Μπουρνούς Γιάννης

Μωραΐτης Αθανάσιος

Νοτοπούλου Κατερίνα

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Ξανθός Ανδρέας

Παπαδόπουλος Σάκης

Παπαηλιού Γιώργος

Παπανάτσιου Κατερίνα

Παππάς Νίκος

Πέρκα Πέτη

Πολάκης Παύλος

Πούλου Γιώτα

Ραγκούσης Γιάννης

Σαντορινιός Νεκτάριος

Σαρακιώτης Γιάννης

Σκουρολιάκος Πάνος

Σκούφα Μπέττυ

Σπίρτζης Χρήστος

Συρμαλένιος Νίκος

Τελιγορίδου Ολυμπία

Τζάκρη Θεοδώρα

Τζανακόπουλος Δημήτρης

Τζούφη Μερόπη

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Τσίπρας Γιώργος

Φάμελλος Σωκράτης

Φίλης Νίκος

Φλαμπουράρης Αλέκος

Φωτίου Θεανώ

Χαρίτου Τάκης

Χαρίτσης Αλέξης

Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης

Χρηστίδου Ραλλία

Ψυχογιός Γιώργιος

